

Ташкентд болджах Азин болн Африкин бичачирин конференц

★
Б. ДЖИМБИНОВ,
Хальмг АССР-н бичачирин правленә ахлач

Нартгсн Узбекистана хотл балгьсн — Ташкентд октябрин 7-д Азийин болн Африкин орн-нутгудин бичачирин конференц секгдв. Терүнд Азин болн Африкин тав гар орн-нутгас 170 гар бичачир орлцджана. Европин, Америкн болн Австралин орн-нутгас конференцд 25 бичач гич болдж орлцджана.

Ташкентек конференц — 1956 джилн чилгчәр Индин хотл — Дели балгьснд болон Азин орн-нутгудин бичачирин конференцин кәдлмшиг цаарандь кехмн. Тийгхд СССР-н Среднеазиатек республикени болн дорд үзгин орн-нутгудин делегаци, дарук — хойрдгч конференциг, Советск Союзд — Ташкент балгьснд хурах селвг өгчхәсмн. Тер селвг батлдж авгдсмн. Бас тер мет нарт-делкән эн конференцд Африкин орн-нутгудин бичачиринг үрх шиидвр авгдсмн.

Ташкентд болджах конференц — 1958 джилд кегддях нарт делкән харгьлтсн нег эркн чинртән, — оln орн-нутгудин инте-

лигенцин өми нүүрт йовгч улс — бичачир, нарт-делкән альк захднь болв чиги оln сай улсин седкл ухаг догдлулджах бачм төрәр күүндвр кеджәнә.

Эн конференцд оln-зүсн социальн экономическ кецтә орн-нутгудин элчир орлцджана. Тедн дунд Советск республикени, Азин, ах-дү болгч социалистическ орн-нутгудин, эврәннь тустан бәәлгьән батлдж, империалистическ орн-нутгудин колониальн мухлалгьна күнд үлдләс цеврлдж йовх азиатек-африканск орн-нутгудин, бас капиталистическ орн-нутгудин элчир орлцджана.

Делегатирин тоолврнь болн хәләцнь күүндгддях төрмүдәр мел цугьарагьарнь әдл болх гидж болшго, болон бийнь, цуг тавн түвин келн әмтсн нег ницнъгьү седвәр болн гүдждрлт конференцд орлцачир хамцулад, нег-негән медлцхднь дөнъ болх. Тийм цугтань седвәр болн гүдждрлтнь — төвкнүн бәәлт, нег-негән медлгьн, нарт-делкәг аамш-

гәс гетлгдж, хамцдж кәдлдж, нарт-делкәд чинвртә бәәлгьиг сулдулгьн болджана.

Конференцд орлцдях улс ним хойр төрәр күүндвр кеджәнә:

1. Азин болн Африкин оln зүсн орн-нутгудин литературин б о л н культурн делгрлт, күмн әмтни уралан делгрлтд, келн әмтни газадин үлмә уга, тустан бәәлгьнд болн колониализмин өмнәс, сулдхврин төлә, цуг нарт делкәд төвкнүн бәәхин төлә ноолданд теднә нилчнь.

2. Азин болн Африкин келн әмтсин культурин тускар болн Западн культурла теднә залгьлдандь.

Эн хойр гол төр пленарн заседаньст хәләгдхмн, наадк төрмүднь секцсн заседаньст хәләгдхмн.

Секцсн заседаньд хәләгдх төрмүд дунд бәәх эркн чинртә төрмүднь: нарт делкән чинвртә бәәдл болн тер бәәдл бичачирт үлмәгьән халдалгьн; бичкдүдин литературин туск төр болн терүнә сургьмджин чинринь; литературт күүкд улсин өггч дем; Азин болн Африкин орн-нутгудар драматургин делгрлт; радио, кино болн театр литературла залгьлдандь; азиатек болн африканск бичачирин хоорндк иньгьлч залгьлдаг дөнънлгьн.

Ташкентд болджах конференцд күүндгддях эн төрмүд — Азин

болн Африкин орн-нутгудин бичачир хоорнд оln-дундин ик төр бәәхиг медүлджәнә.

Өдгә цагт, империализмин болн фашизмин хорлтта чидлмүд төвкнүн бәәлгьнд аамшг үзүләд, дәәпнә түүмр асагьачир негт өөрхн болн Дунд Востокд, негт Дорд-Өмн үзгин Азийд, оln әмтнә алдр Китдин көвәгьәр довлдях саамла, деер келгдсн нег үлү чинр зүүдженә. Оln әмтиг хамцулад, тедниг цуг нарт делкән төвкнүн бәәхин төлә нег ухан седклтәгьәр ноолдхд босгьхд, цуг келн әмтн хүвтә джиргьлтә бәәхин төлә бичачин билгьэрдм, энүнә өргмджтә үг ик гидг үүлдвр кедж чадхмн.

Азин болн Африкин орн-нутгудт: Афганистанд болн Бирмд, Ганд болн Индьд, Индонезд болн Иранд, Каме-рунд болн Китдт, Моньгьлд болн Нигерт, Арабск Ниилсн Республикд болн Пакистанд, Таиланд болн Тунисть, Турц болн Цейлонд, Японд болн Южно-Африканск Союзд — Ташкентд болх конференцд ик гидг белдвр кегдв. Советск Союзд, энүнә дорд үзгин республикт коференцд ик белдвр кегдв. Советск белдврин комитет Ташкентд бүрдәгдсмн.

Конференцин кәдлмшт орлцхар Ташкентүр Китдин, Индин, Афганистана, Алжирин, Бирмин, Цейлона, Таиландин, нань чиги кегс орн-нут-

гудин делегаци ирв. Терүнд ирсн советск делегацин тоод Российск Федерацин, Азербайджана, Арменә, Грузин, Казахстан, Киргизин., Таджикистана, Туркменә, Узбекистана, Хальмг АССР-н, н. ч. кегс автономн республикени бичачир орлцдхна.

Конференц секлгьнд белдд кегс литератур гаргьдв, литературн-художествени журналмудин дарани номермүд терүнд нерәдгдсн бәәнә. «Дружба народов», «Иностранная литература» гидг нань чиги журналмудин сентябрьск номермүд — Азин болн Африкин прогрессивн литературин чидлмүд ах-дүүгьинәр хоорндан дөнъ боллцдяхиг үзүлдж бичдженә. Ташкентек конференцд нерәдсн, «Дружба народов» гидг журналин номерт, Хальмг героическ эпос «Джаньгьрин» тускар Вера Ииберин бичсн статья, Хальмгин поэт Доржин Баснъгин шүлг барлгдсн бәәнә.

Хальмгин бичачирин союзин белдсн орс, китд, арабск, французск болн английск келәр барлгдсн Хальмгин литературин делгрлтә туск очерк конференцд орлцачир үгәдж өггдхмн.

Ташкентек конференц — туургсн Азин болн Африкин келн әмтсин бөрддж үүрлгьиг батлх әрүн төрт ик дөнъгән күргх, эн конференцин кәдлмш күцәмджтә болтха гидж йөрәдженәвдн.